

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Disputatio III. De aliis Divisionibus peccati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

amoris, vel procedit Argumentum de imperio innexo ipsamori, & hoc nunquam omittitur: nam ipse amor qui est volitio, formalissimè includit volo amare. quod ipsum est imperium in nexum. Siautem sit res de imperio reflexo, tamen imperium concedi potest Deo: quia nobis ex eo non conceditur, eo quod nobis non repræsentetur semper honestas illius imperii. Unde non habemus semper prærequisitum ad formandum illud imperium. Deo autem omnes haec honestates semper sunt præsentes, adeoque est expeditus ad illa formanda. imo formabit illa, ut plenius salvetur quomodo sit Deus infinitum volitivum, non tantum in ratione entis, sed & in ratione volendi. utq; salvetur immutabilitas volendi in quacunque suppositione possibili, debet habere omnem possibilem volitionem. de quo in r. parte.

Negque valet si dicas. Admitti à nobis processum in infinitum in principiis, quod horret scho-
la, eo quod concessio hoc processu, sequatur ni-
hil unquam posse produci. Non inquam valet.
qua omissione ipsa, aut imperium omissionis, non
et per se principium productivum. hinc non
sequetur posito hoc processuum impediri produc-
tionem effectuum. Deinde. Non debet ad-
mitti processus in infinitum in causis, si illæ di-
stinctæ sint, & si infinitudo illa processuum non
includitur ipsi conditioni unius imperii. jam au-
tem infinitudo omissionum, & imperiorum im-
perantium omissiones innectitur uni principio,

quod est infinitum volitivum in quo pluralitas actionum unitas est.

Quod si dicas illud imperium secundum fore otiosum; negabitur hoc: non est enim infinito volitivo indebitum.

R E S P O N D E T U R 2. Negando, quod Deus imperium amoris omittens debeat ex vi rationis allatae per aliam omissionem omittere. Quamvis enim simplex exercitium omittendi non impedit imperium reflexum, si simplex exercitium omittendi non circumstantetur formalitate quietis in bono illo posse, ut loquitur Perez, quod bonum, est sola omissione aeternus; secus si circumstantetur formalitate hujus quietis; vel alia phras. simplex exercitium omittendi non impedit reflexum imperium de illa omissione, si voluntas se ulterius exercere velit liberè. Secus si nolit, nolle illud exercendo pura omissione, licet non liberè.

O B J I C I T 5. Si daretur in Deo omissione pura libera, daretur in Deo potentia realis, ut vivat per aliquid aliud realiter distinctum & ad suscep-
tiendum denominationem ab aliquo imperfec-
to, qualis est carentia.

R E S P O N D E T U R. Negando, quod pura omissione secundum id quod dicit in recto, & secundum quod est vita interpretativa sit aliquid realiter distinctum à Deo, licet ratione coniuncti sit aliquid realiter distinctum. quod etiam evenit in aliis actibus liberis ex communiori sententia.

DISPUTATIO III.

De aliis Divisionibus Peccati.

B Revius illæ expedientur. Nam quæ hic Badferri possent, vel alibi tractata sunt. vel pectant ad materiam controversam.

QUÆSTIO I.

De Divisione in Mortale & Veniale.

P R A E M I T T O 1. *Tam de Mortali, quam veniali* predicatur hoc *Genus, Peccatum.* An autem sit prædicatio univoca, an Analoga. inquirere solent Auctores. Et certè quod utriusque posse haberi conceptus perfectè unus, decidi debet conformiter ad ista quæ dicta de conceptu Entis. Addit Suar. dis. 2. hic Sect. 5. Quod secundum Metaphysicam considerationem, univocè convenienter; non tamen secundum considerationem Theologicam, & secundum nocumen-
ta quæ adferunt Animæ.

P R A E M I T T O 2. *Dari peccata tam venialis,* quam mortalia. Ratio. Tum quia. ita docet Scriptura. Ipse enim Christus comparat quæ-

dam peccata festucæ, quædam trabi. Sanctus etiam Joannes ep. 1. cap. 1. v. 8. dicit ex una parte. Si dixerimus, inquit, quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus. Unde agnoscit dari in nobis peccata sine quibus non sumus in hac vita, & tamen dicit idem Joan. c. 3. v. 6. Omnis qui in eo manet non peccat. & infra v. 9. Omnis qui natus est ex Deo, peccatum non facit. Unde jam agnoscit esse quædam peccata, quæ de ipsis qui manent in Deo non possunt affirmari, nec de ipsis qui dicunt de se v. 18. quia translati sunt de morte ad vitam. quæ duo loca concordari non possunt, nisi ponatur diversitas peccatorum stantium cum charitate, & expellentium charitatem. Tum quia. Ita definit Trid. Sess. 8. c. 11. & 12. & Can. 23. & 25. & Sess. 14. c. 5. Can. 7. Tum quia. In moralibus etiam dantur offensæ leves & graves. Cur in præsenti non dabuntur.

P R A E M I T T O 3. Præter dicta alibi de mortali & veniali quærendum restat, quid sit constitutivum

(F) 3 utrius-

LOU
VSKY
et Z.

1

utriusque in ratione gravis seu mortalis, & in ratione levis seu venialis.

EXPLICANT I. *Aliqui.* Veniale constitui in ratione venialis per imputationem Divinam: quia scilicet Deus non imputat aliqua pro gravi offensa, & alia imputat.

NON SATIS FACIT. Hujus imputationis vel habetur fundamentum, vel non habetur. Si non habetur. Ergo posset Deus sua non imputatione facere, ut Christicidium sit aequivalens verbo otioso. & si in humanis objectiva gravitas non desumitur ex imputatione, nec in praesenti desumetur. Si autem habetur fundamentum illius imputationis, illud potius erit quae sit constitutivum. Tum quia. Dantur aliqua peccata quae ideo sunt mala, quia prohibentur. Ergo antecedenter ad imputationem debent habere jam malitiam. Tum quia. Sequeretur ex dicta sententia ultimum resolutorium Cur Deus offendatur, esse ipsam illius imputationem: Si enim ulterius resolveretur, illud potius constitueret peccatum: non potest autem dici, quod Cur Deus offendatur? resolubile sit in ipsam illius imputationem: quia posset creatura respondere Deo, offenderis quia vis: quia libet, non quia jus habes: pendet enim tota ratio malitiae ex tua imputatione. Imo posset dicere creatura. Cum possis facere ne sit offensa, tuam imputationem subtrahendo; cum illam non subrhas arbitriari, tibi imputa, quod offendaris. Effetque Deus Auctor & Causa peccati: quia effet Causa & Auctor constitutivi peccati; nempe ipsius imputationis exhibet a se cum inclinatione. quae imputatio est per te constitutiva peccati.

RESPONDEBIS I. Quando Deus aliquid imputat quod ante prohibitionem non erat malum; non potest creatura Deo dicere: offenderis quia vis. Consequenter nec in praesenti poterit dicere.

CONTRA, quia posset Deus ultimè replicare. Ego quidem hanc materiam extraxi ad materiam offendae, sed quod mihi extrahentius debet parere. & nisi pareas quod pecces, id non ex mea imputatione & voluntate est. hocque ipsum est ultimum cur tu pecces. In praesenti autem non nisi (per te) liberam suam imputacionem posset Deus obtrudere.

RESPONDEBIS 2. Liberè Deus dat gratiam conversionis, liberè præbet concursum ad peccandum. neque tamen per hoc dici debet offendere: quia vult. Ergo etiam in praesenti idem dicere non poterit.

CONTRA. Quia quod Deus præbeat concursum, id facit ad salvandam libertatem, quæ salvare potest, licet imputatione non constitutetur peccatum. Quando item non dat gratiam efficacem, id non quidem in ratione selectionis gratiae: hæc enim penderet a Deo: sed in ratione non factæ conversionis, ultimè rejici debet in creaturam. Si autem ultima ratio constitutiva

venialis, vel mortalis est imputatio Divina, ultimè etiam responderetur, Cur Deus offendatur: quia Deus vult. sequereturque absurdum, quod non sequitur ex antecedenti. Ea quæ in Contra afflumuntur, quia sunt communia cum Hæreticis, pondus non habent. Unde Ly Beatus cui non imputavit Deus peccatum. hoc sensu accipi debet. Beatus cui data gratia Justificationis, quæ posita delentur peccata. Quando autem alii ex ore urgent imputatione constitui peccata: quia Deus potuisset etiam veniali pœnam aeternam præstituere. hoc etiam conceperit, nondum sequetur imputatione stare veniale. quia ratio meritivi pœnae non est formalitas primaria constitutione actionis male.

DICES. Furtum floreni v.g. non differt specie à furto floreni sine tribus grossis, & hoc ipsum non differt specie à furto sine sex grossis. Ergo apparet furtum istud solè imputatione stare. Nam furtum v.g. unius floreni est mortale. furtum autem 20. grossorum, non est mortale.

RESPONDETUR. Si comparentur illa furtum inter se, secundum immediatum & non notabilem excessum inter se, non distinguuntur specie: non enim notabiliter differunt; distinguuntur tamen si tota collectio sumatur, taxetque gravitate reperibili in hac acceptatione alieni damnifica, quæ acceptio damnifica complectur moraliter hanc summa in circumstantiis talis indigentia subiecti damnificati: non ergo ex imputatione erit furtum floreni peccatum mortale, sed ex ipsa conditione objecti, quo ratione damnis in his circumstantiis notabiliter differit furtum gravius à furto levo. Illustrat hoc Tann. Ponantur dispositiones ut 8. caloris, inducetur forma ignis. & tamen haec non sunt distinctæ specie & notabiliter à dispositionibus ut 7. neque dispositiones ut 7. à dispositionibus ut 6. ita & in praesenti tota collectio simul sumpta a kam taxam, & valorem meretur, non ex imputatione simpliciter, sed ex dissonantia reperibili in damno notabili, quod damnum notabile ex circumstantiis est florenus v.g. quod tamen non est ita accipendum, quasi si vel unum solidum non subrhas, jam non sis commissurus furtum grave: cum etiam sine illo solidu sit damnificatio gravis, sed circiter furtum floreni hoc est damnum moraliter tale, quale moraliter infertur acceptio floreni.

EXPLICANT 2. *Alii cum Cajet.* Differunt inter veniale & mortale. quia veniale est circa media, mortale circa finem. Tannerus docet, mortali tolli conjunctionem & ordinem ad ultimum finem; quem non tollit veniale. Accedit & Explicatio Durandi. Mortale eo constitui, quia aufert charitatem, veniale non nisi fervorem illius. *Hæc explicatio*

NON SATIS FACIT. Tum quia; vel agitur hinc de objectiva malitia & per se, vel de alia & ex ac-

REF
THEM
ZIA NOW
TOM A
D. V

ex accidenti. Si de alia, etiam veniale ex accidenti potest esse circa finem, hoc est, contra ordinem ad finem, contra charitatem &c. casu quo putetur esse mortale. Et è converso. Mortale potest esse non nisi circa media, & contra fervorem charitatis, si apprehendatur ut veniale. Quod si huc agitur de objectiva malitia, querendum restat. Unde de hoc, quod mortale debet esse contra finem, veniale contra media, semper inquirendo de objectiva & ultima formalitate. Tum quia. Ordo iste ad finem, vel ad media, cum sit quid respectivum, debet aliquod absolutum prædicatum præsupponere in peccatis, & hoc potius erit constitutivum eorumdem. Tum quia. Non satis explicatum est quid sit peccatum esse contra finem, & quid contra media. Si enim nomine finis intelligatur Deus, & nomine mediorum creature, jam v.g. homicidium non erit mortale: est enim occidere creature. Si autem nomine mediorum intelligatur id quod usurpari potest, ut aliquis salvetur, nonne potest esse mortale contraria media, scil. non adhibendo illa. Nec plus valet illa explicatio, quod mortale sit contra legem, veniale præter legem: de facto enim Lex divina etiam venialis prohibet. Adit Vsq. Quod qui præter legem operatur, potius videatur ponere opus indifferens, quam veniale.

EXPLICAT 3. Suar. cit. sect. 4. n. 10. Quod scil. veniale præter morale malitiam, quam ex objecto & propriis circumstantiis habet, non habet illam propriam deformitatem mortalis: que in aversione à vero ultimò fine, & in conversione virtuali ad creaturam, ut ad ultimum finem, posita est. *Hec Explicatio*

NON SATIS FACIT. Tum quia. Mortale non statin hoc, quod est præter malitiam morale non habere, propriam deformitatem non nisi venialis. Ergo nec è converso, Veniale statuit illa parentia deformitatem inclusa in mortali. Tum quia. De hoc ipso querere restat, que sit ipsa turpitudo propria mortalis: id enim quod adserit de aversione & conversione, locum universaliter non habet. Sæpè enim peccatum aliquis mortaliter, potestque persistere in actuali apprehensione demonstrativa, quod creaturam non possit esse finis ultimus, experieturque peccator se tunc non statuere in peccato mortali pro ultimo fine creaturam. Neq; tunc dicetur virtualiter id facere. cùm oppositum ait apprehendat; potestq; aliquis deserere medium necessarium ad confecutionem ultimi finis, qui est Deus, neque tamen per hoc creaturam statuere sibi pro fine. Tum quia. Ut urget Arriaga. d. 48. n. 16. Pone aliquem homicidum cum perfecta cognitione occidere, & cùm advertentia, quod illud homicidium sit contra Legem, quod tollat gratiam Dei & similia, facere tamen non liberè, talis non peccabit

mortaliter, & tamen non minùs diserit Deum virtualiter tanquam ultimum finem. Ergo apparet tali formalitate non constitui mortale. Denique querere restabit. Cur non posit esse ab ultimo fine aversio venialis; sicut datur levis offensa. in omni etiam plenè deliberato veniali reperitur contemptus, licet levis, adhæsioque levis creaturæ, cum deviatione levi à Deo. Unde insuper explicandum venit. quæ aversio, quis contemptus, quæ conversio ad creaturam sit gravis.

NON ad solvendas objectiones. Explicari interdum peccatum per hoc quod quis præferat hic & nunc usum creaturæ Legi divinæ. Sed inde non sequitur, quod hoc sit primò essentialis conceptus mortalis. conjungitur quidem peccato quod propter amorem temporalium deferatur Deus: sed inde non sequitur, quod peccator in omni peccato mortali constitutus sibi creaturam tanquam ultimum finem. Quando autem August. lib. 3. de Lib. Arbit. c. 24. dicit, peccatorem velle esse sibi Deum, innititur verbis illis: Eritis sicut dii. quæ verba, non ita apprehendit Adam, quasi ex creatura evasurus esset Deus, sive ultimus finis: sed quod esset acquisitus insignem participationem Deitatis in genere sciendi.

Rursus. Aliud est, quid interpretative faciat peccator, & aliud id, cui adjunguntur hæ interpretationes, quod ipsum etiam debet habere formale, & directum constitutivum, quod pro resolutorio adferri possit, quare has interpretationes patiatur mortale, & non patiatur veniale; illaq; potius ratio erit constitutiva vel mortalis, vel venialis. Et licet peccator peccando non tendat in Deum tantum ultimum finem, non dejicit tamen Deum opinione suā à ratione finis ultimi, sicut aliud est aliqua tensione arcus non tangere metam, & aliud, aliam sibi metam constituere. Denique irreparabilitas, & incompensabilitas peccati mortalis, non redetur in hoc, quod finem universalē auferat, sed quia illa offensa habet suam infinitatem, vel simpliciter, vel secundum quid. interpretativeque auferat ultimum finem. sed non sequitur quod debeat primò illa formalitate interpretativā constitui.

EXPLICAT 4. Arriaga. Quod peccatum mortale constitutatur formalitate gravis, & veniale levis offensa. gravis autem offensa est, quæ fundat odium inimicitiae in Deo veniale autem, non nisi displicentiam levem. Quod ipsum inde est: quia mortale est transgressio omnino libera præcepti divini graviter obligantis. veniale vero, est transgressio præcepti levis, vel certè non perfectè libera. illud autem præceptum grave erit, quod prohibet rem, quæ notabilem damnum adserit, vel mandat rem in se aliquius considerationis, & ad illam obligat, quantum potest. *Hec Explicatio*

(F) 4. NON

LOD
VSKI
et Z:

NON SATIS FACIT. Tum quia. Tandem ultimo explicat peccatum per effectum: quia explicat per id, quod sit adlatum magni damni. Tum quia. Restat de hoc ipso querere quo titulus mortale sit magni damni illativum, quid item sit rem præcipi magnæ considerationis? Tum quia. non potest esse ultima ratio malitia objectivæ, quia aliquid est prohibitum à Deo. Ergo & in explicatione mortalis secundum objectivam moralitatem non erit etiam ad hon. recurrendum.

Explicatur Constitutivum utriusque.

Explicatur tandem conformiter ad dicta de moralitate objectiva. Quod scil. Cùm peccatum ut sic sit dissonantia ad naturam intellectualem; ita mortale erit, quod importabit gravem dissonantiam ad naturam intellectualem. Cùm veniale importet dissonantiam non nisi levem. Modus autem pensandi taxam gravitatis, debet desumi ex hac triplici regula. vel ratione objectivæ majoris dissonantia; & sic magis est dissonum naturæ intellectuali, accipere alicui vitam, quam mentiri jocose; vel ratione materiae, & sic quamvis ponatur, quod furtum ex genere suo sit mortale, furtum tamen unius solidi non erit mortale. taxari denique debet secundum modum advertentia, & voluntarii: nam non est graviter dissonum hic & nunc naturæ intellectuali, si operetur sine advertentia & libertate.

Defensio hujus Explicationis petatur ex materia de Moralitate objectiva, & in materia de Penitentia circa objectum formale.

Ratio explicationis insinuat. Peccatum mortale supra rationem peccati non addit aliud nisi gravitatem. Ergo & gravitas mortalis, non addit aliud supra dissonantiam in peccato inclusam, nisi v. g. dissonantiam gravem, vel levem. Universaliterque rationes specificæ non adferunt nisi talitatem illius generis; & ita colori ut sic, additur talitas coloris, quæ est albedo. Cùm ergo malitia objectiva ut sic peccat sit dissonantia, mortale addet ad veniale, talitatem non nisi dissonantia, quæ talitas stabit non nisi in gravitate & levitate.

Juvat hic eruditionis causâ describere discursum S. Thomæ explicantis peccatum per rationem quidem à posteriori, tamen bene notificantem. per rationem inquam à posteriori: quia etiam S. Thom. usurpat in hac explicatione terminos metaphoricos, qui non sunt constitutivi rerum. Sic ergo discurrit hic quæst. 57. art. 5. &c. *Differentia peccati venialis & mortalis consequitur diversitatem inordinationis, qua complet rationem peccati: duplex enim est inordinatio. Una per subtractionem principii ordinis, alia quæ etiam salvato principio ordinis sit inordinatio circa ea quæ sunt post principium. Sicut in corpore animalis quandoque quidem inordinatio complexionis*

procedit usq; ad destructionem principii vitalis, & hæc est mors, quandoq; verò salvo principio vite & deordinatio quedam in humoribus, & tunc est agitudo. Principium autem actus totius ordinis in moralibus est finis ultimus, quia ita se habet in operatibus, sicut principium in demonstrabile in speculatibus, ut dicitur in 7. Ethicorum. Vnde, quando anima deordinatur per peccatum usq; ad aversionem ab ultimo fine scil. Deo, cuius unum per charitatem, tunc est peccatum mortale; quando verò sit deordinatio circa aversionem à Deo, tunc est peccatum veniale. Sicut enim in corporibus deordinatio mortis, quæ est per remotionem principii vite, est irreparabilis secundum naturam, inordinatio autem agitudinis reparari potest, propter id quod salvum principium vite. Similiter est in his quæ pertinent ad animam. Nam in speculatibus qui errat circa principia, imperfusibilis est; qui autem errat salvis principiis, per ipsa principia revocari potest. Et similiter in operatibus, qui peccando avertitur ab ultimo fine, quantum est ex natura peccati, habet lapsum irreparabilem, & ideo dicitur peccare mortali, aeternaliter puniendus. qui verò peccat circa aversionem à Deo, ex ipsa ratione peccati reparabiliter deordinatur, quia salvatur principium.

Consimilis est & alius discursus ejusdem hinc q. 88. a 1. in Corp. Peccatum est quedam infirmitas animæ, sub quo inferius possum mortale tanquam species sub genere, illud esse dicitur, quod est ad similitudinem morbi qui dicitur mortalis: eò quod inducat defectum irreparabilem, per destructionem alicujus principii.

Porro, hoc ipsum principium quod destruit mortale, est ordo ad ultimum finem; posita autem destructione illius ordinis, jam non potest fieri, restitutio in pristinum statum per aliquid principium interius. cuius ratio est: quia inordinaciones eorum quæ sunt ad finem, reparantur ex fine. Sicut error circa Conclusiones, reparatur per principium veritatum. Erit ergo illud mortale, quod erit irreparabile ab intrinseco, & destruictum principii vivendi; illud autem erit veniale quod habet inordinacionem circa quæ sunt ad finem, conservato ordine ad ultimum finem, & hæc reparabilia sunt, & dicuntur venialia.

Colliges hinc. Peccatum in ratione peccati constitui dicta dissonantia, in ratione autem offendit reperibilis in ipsomet peccato, constituitur taxabilitate à dignitate divina. Posunt & alia constitutiva assignari peccati, sed sub diversis ejusdem denominationibus.

QUÆSTIO II.

De Divisione in Proprium & Originale.

N Omne peccati Proprii venit peccatum voluntate propriæ se ad illud movente possum; peccatum autem Originale est peccatum

Disputatio III.

69

tum commissum in origine seu capite. De proprio peccato nihil disputandum sic specialiter venit, quod alias non sit explicatum. De posteriori colligo in primis ea, quae fusiū ab aliis narrantur.

PRÆMITTO 1. *Dari peccatum Originale.* Ratio. Tum quia ita post alia Concil. docuit Trident. Sess. 5. de peccato originali. Tum quia. Id docet Scriptura. David P. 50. ait: Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum &c. & Paulus ad Rom. 5. Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors, & ita omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt &c. Tum quia. Non est credibile, quod Deus in suis operibus perfectus artifex & operans secundum modum conformem uniuscujusq; naturæ, produxisset hominem cum rebellione partis sensualis, quam congruit esse non nisi subditam. Ergo induxitio hujus rebellionis debuit ex aliquo vitio oriri; & hoc est peccatum originale.

PRÆMITTO 2. *Notabiliores errores circa Originale.* Primus, Pelagianorum illud negantum, contra quos multis August. Nec Chrysost. docuit oppositum, sed tantum proposuit difficultatem doctrinæ Catholicæ in hoc peccato. Secundus error. quod Originale non aliud sit nisi concupiscentia carnis. Contra hunc errorum est Trident. Sess. 5. Can. 5. docens, baptismo tolli omne id, quod verè peccati rationem habet, & tamen non tollitur concupiscentia. Fundatur Trident. in Scriptura. inter alia ubi dicitur, Nihil damnationis esse his, qui sunt in Christo Iesu: & tamen etiam Paulus habuit stimulum carnis, & si intelligatur habuisse nonnisi scrupulos, est alius locus, qui nonnisi de concupiscentia procedit. Melius est nubere &c. & tamen hoc scripsit Christianus Paulus. Qui quando concupiscentiam vocat peccatum, loquitur figuratè, hoc est. esse pœnam peccati, causam, & quia si illi consentiat, erit peccatum. Quamvis autem dentur peccata tecta, id non convincit dari in renatis originale: nam peccata, ante Deum tecta hoc ipso nulla sunt; quia omnia sunt aperta oculis ejus. Alios errores non moror. qualis est ille Matthiae Flacci Illirici docentis. quod originale sit forma substantialis, quæ Adamo post peccatum arte diabolica data fuit. De quo errore Arriaga. d. 50. n. 4, & Oviedo cont. 9. n. 10. Et certè hæc forma substantialis originalis peccati, est vel distincta ab anima rationali, vel indistincta, si distincta. Ergo duas formas substantiales informant eamdem materiam, quod est contra bonam Philosophiam. Si distincta. Ergo cum ante originale, non fuerit originale, ante originale non erat illa forma substantialis, adeoque nec anima rationalis, consequenter Adam peccans non erat homo.

PRÆMITTO 3. *In originale sit verè pecca-*

tum? Esse verè peccatum supponit Trid. sess. 5. Can. 5. Univocè an analogicè conveniens cum aliis, est quæstio decidenda ex principiis uniuscujusque Philosophicis.

PRÆMITTO 4. *Vnde & quando originale incepit?* In primis non incepit ex peccato Evæ, sed Adami: quia Paulus uni tribuit homini, quod per illum intraverit mors, in quo omnes peccaverunt. consequenter etiamsi Eva non peccasset, originale fuisset peccante solo Adamo, qui solus habuit vim nocendi de facto: quia solus ex testimonio Pauli nocuit.

Inquirit Arriaga hic d. 50. Si habuisset voluntatem comedendi pomum Adam, & actu non comedisset, fuisset originale? Negat futurum idem: quia verba Scripturæ non dicunt, In quaquo die volueris comedere, sed in quaquo die comedeleris. & quamvis externus actus præ interno nullam addat specialem malitiam, potuit tamen Deus pro conditione effemiter requisita apponere comeditionem exterram.

Procedendo ultius in hoc, unde, & quomodo originale incepit? Dici potest. Quod si alii præter Adamum peccasset, filii ex ipsis nascituri non habuissent originale: quia non constat de pacto cum illis facto. Casu autem quo ponatur peccasse Adam nonnisi post habitos filios, illi essent contracturi originale? de hoc non constat, probabilitusq; est non contracturos: quia propagazione ex vitiato capite contrahitur originale: non supponitur autem ante illorum generationem virtus Adam. Sed vitiarenturne saltem nepotes? Affirmat Tann. vitiandos. Ratio, quia essent concepti ex Adamo jam vitiato. Negat Arriaga. quia essent concepti ex Adamo justo, ille enim esset causa nepotum propagationis, in quantum esset causa inimedita suorum filiorum imminutorum, Adamus autem quando genuit causam imminutam, erat sanctus. Sed quomodo in nos derivatur originale? Derivatur generatione: nisi enim ponatur generatione non erit originale; homoque qui hodie produceretur ut Adam non haberet originale; neque tamen est necesse in illo concubitu sentiri libidinem, quia illa ad hoc per accidens se omnino habet, contrahitur autem ratione seminis masculi. ut docet post alios citatus Arriaga. n. 18. quia, cum solo Adamo Deus fecerat paclum, hinc & infectio filii, Adamo imminutus tribui debet. Ex hac autem occasione attingendum venit. quomodo actus conjugalis sit honestus, qui est causa positionis originalis in prole. Ad quod ordinariè Respondeatur. Cum illa actio habeat primarium suum finem, nempe physicam generationem, quæ per se non est connexa cum originali, honestari poterit.

Inquiri etiam solet. *Quodnam fuerit majus peccatum, Adamini, an Eva?* Si quis tueretur senten-

LOU
WSKI
et Z.

sententiam Cyrilli L. 3. in Julian. Chrys. Homil. 16. in Genesim Aug. L. 2. de Genesi contra Manich. c. 15. Ruperti. Rabani, &c. quod mulier videns se non mori, crediderit Deum mentitum fuisse, & ex invidia prohibuisse eum, gravius illa peccavit præ Adamo. De quo licet quidem enuntiet Tertull. L. advers. Marcion. c. 2. *Quis dubitabit, inquit, ipsum illud Ade delictum Hæresin pronuntiare, quod per electionem sue potius, quam divina sententie admisit: quia tamen per August. objectum erroris fuit, existimare veniale fore, si contra præceptum Dei de fructu illo comederet, ne sociam contrastaret; sic indubie minus fuit peccatum Adami. de qua materia vide Bellarm. L. 3. de pecc. orig. cap. 5.* Cæterum ratione damni quod incurendum erat peccato ab illo commisso, cuius damni interminatio spectabat nonnulli ad paetum cum Adamo. hoc sensu gravior ejusdem culpa fuit.

PRÆMITTO 5. *Quid sentiendum de his qui præter Beatissimam tribuunt aliis, quod sint sine peccato originali concepti?* De his discurrit sic Oviedo Controv. 1.n.1. Aliquem excipere sine fundamento a propositione virtuali revelata, non solum est temerarium & erroheum, sed manifestè hæreticum. est enim negare immediatè in se ipso revelatum. Sed revelatum est, omnes posteros Adami excepta Beatissimam in Adam mortuos. Ergo. Neque audiendæ sunt revelationes: sunt enim corruptæ & fictitiae. Hæc ille. His præmissis sit

DIFFICULTAS I.

Quid per Alios contineri voluntates posterorum in voluntate Adami?

Essentia peccati originalis nequit bene explicari, nisi præcognoscatur quid sit voluntates posteriorum fuisse alligatas, vel contentas in voluntate Adami. *Est autem in duobus difficultas. In primis.* Quia Trid. sess. 5. cah. 3. docet: Peccatum originale inesse unicuique proprium. & Sess. 6. c. 3. propagatos ex Adamo propriam injustitiam contrahere. Jam autem videtur, si proprium peccatum est, originis non est. si originis est, quomodo jam proprium unicuique est. *Secunda est difficultas.* Omne peccatum est voluntarium. Ergo & aliquod peccatum est voluntarium. Ergo & originale erit voluntarium. originale autem non apparet quid sit voluntarium. non enim est voluntarium physicè: quid enim mihi non existenti est voluntarium physicè? non etiam voluntarium moraliter: quia si non præsupponatur aliquis actus in ante physicus, quomodo illud spectabit ad me moraliter in ratione voluntarii?

EXPLICAT 1. Hanc Difficultatem Oviedo Contr. 9. n. 14. Ponitq; duplex in præsenti cogitari posse voluntarium. Primum. Si illud peccatum nec physicè nec moraliter in se, dica-

tur ipsis esse voluntarium, sed tantum in capite, scilicet primò parente, qui non solum fuit caput physicum in ordine ad propagationem, sed & morale ex pacto, vel ex decreto, de danda vel neganda gratia dependenter à libertate Adami observantis, vel transgredientis præceptum. Secundum est modus. Si quod Adamus volunt physicè, parvuli dicantur voluisse moraliter, dicitur esse difficultatem in hoc secundo modo. Adjungit postea, quod plurimum voluntates possint moraliter unius voluntati alligari; ita ut quidquid ille cui alligata sunt aliorum voluntates fecerit, reliqui ratum habeant, ac si ipsi fecissent. Ita fit cùm plures ejusdem voluntari se committunt. cùm celebratur matrimonium per Procuratorem. imò id fieri potest etiam si quis liberè voluntate suam voluntatem alteri non commiserit, idque possunt præstare superiores respectu subditorum, in illis actibus, in quibus inferiores illis subduntur: ita à publicis potestatibus solent alligari minorennum voluntates voluntatibus tutorum. Cùm ergo Deus sit omnium supremus Dominus, potest in ordine ad quemcunq; effectum cuiusvis voluntatem alligare voluntati aliis. *Hac Explicatio*

NON SATIS FACIT. Tum quia. Primum punctum hujus difficultatis non enodat, quid sit illa transfusio? quid ponat tunc illud dominium supremum Dei transfundens voluntates? Tum quia. Instantiae quas adducit, non convincunt: Nam quando plures se unius voluntati committunt, vel cùm per Procuratorem contrahitur matrimonium, semper intercedit actus proprius, qui continet approbationem physicam actus physici alieni; intervenit enim hic aut similis actus. volo hæc, quæ tu volueris, quæ volitio, est etiam volitio ejus quod ille alius voliturus est. Quod attinet ad voluntatem superiorum, id etiam non convincit: quia id vel intelligitur de subditis adultis, vel inadulti, sive adultis, intercedet etiam tunc actus proprius universalis volendi id omni, adeoque & aliquid quod superior rationabiliter voluerit; datuq; sufficiens, vel ex hoc ipso fundamentum, ut præsupposito illo actu physico, moraliter dicatur voluisse id, quod vult superior: quia volitio universalis, est volitio particularium, licet confusa. Si autem sit res de subditis non adultis, alligatio illa voluntatum tota referri deberet in Jus altum Reipub. disponentis de bonis subditorum etiam illis invitis, modo id sit necessarium ad gubernationem politicam: si enim tale Jus non existeret, multa sequerentur incommoda in Republica rationali. Cæterum in hac occurrentia factum quod ponitur, non dicitur esse factum proprium minorennum, sed dicitur factum ex dispositione juris; & tamen originale dicitur esse proprium unicuique peccatum, Jure autem alto Deus non utitur invitis suis subditis, & cum tota illa moralitas agendi rejiciatur

R. P.
TH: M:
zianow
Tom. I
D. V

nur in jus altum, ex altera parte tota ratio originalis, non debet rejici in dominium Dei; hinc quamvis censeatur aliquid esse voluntarium subditis ratione alligationis voluntatum eorum qui subditi, ad voluntatem superiorum, alligatione facta a jure alto, cum hoc jure alto non uestatur Deus, in actionibus conscientialibus, id est haec alligation voluntatis posteriorum Adami, in Adamo non potest salvari per alligationem voluntatis subditorum, in superioris voluntate. Tum quia. Ratio gratiae efficacis vel peccati, non recte rejicitur in dominium Dei. Ergo nec ratio originalis rejici debet in dominium alligationis voluntates: praesicq; ratio dominii habet quidem potestatem disponendi ut voluerit, reputatur res dominatum, sed quomodo in ordine ad hoc patitur dominatum voluntas posteriorum, qua nullo modo est; ita ut non illi dominationi tribuatur culpa, sed ipsi metu posueris.

EXPLICAT 2. Arriaga, d. 51. n. 24. Quia sci-
bet, Deus transfundit voluntates omnium po-
sterorum moraliter in voluntatem Adami: quod & ipsum praeter ad latas ab Oviedo Instan-
tias, ita explicat. Quia etiam talis transfusio sit
in materiis supernaturalibus: quia etiam Christus
Dominus suam voluntatem transfusit in
Ministros Sacramenti, id est moraliter censetur
velle Christus quod Ministri volunt. Unde
per August. Tr. 5. in Joan. dicitur Dominus ipse
baptizans: moraliter etiam dicit Christus illa
verba. Hoc est Corpus meum &c. recurruntq;
sub finem ad dominium Dei. *Hac Explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia Punctum
principalē in quo est difficultas non attingit, de-
hoc enim ipso queritur, quid sit transfundi vo-
luntates posteriorum in voluntatem Adami? Tum quia.
Instantia allata de Christo non con-
vincit: facile enim capimus illam alligationem
voluntatis Christi: quia scil. habuit Christus
hunc actum. Volo ut omnes qui baptisati fue-
runt, sint justificati: & volo quoties prolatas fue-
runt verba Consecratiois, confici Corpus
meum, quo actu physico posito, eoq; universali,
omnes baptisationes, & Consecrationes at-
tingente, sit ut moraliter perseverans ille actus
fundet denominationem hanc moraliter agen-
tis Christi. Simile autem quid in praesenti o-
fendi non potest. Tum quia. Loquendo de
isti, quae sunt linea & ordinis, qui est volunt-
atum, tunc tantum recurrunt ad supremum do-
minium Dei, quando agitur vel de cogitationi-
bus, quae appellantur ab Aristotele Bonae for-
tunae, vel cum agitur de selectione hujus potius
quam illius comprincipii offerendi voluntati,
aut individui hujus potius quam illius determi-
natione, quae omnia salvā libertate perficiuntur
a dominio Dei: quia autem nihil praedictorum
importat transfusio voluntatum, sit ut haec
transfusio salvā libertate, in dominium Dei re-

ferri non possit. Deinde augetur per hoc diffi-
cultas: quia videt Deus tales multos qui pri-
mū ad usum rationis venientes, & interroga-
ti, vellentē disobedire circa esum ponit, respon-
derent: non. quomodo talibus voluntarium est
peccatum, & non accidit invitit?

EXPLICARI potest 3. ex istis quae idem Au-
tor ad fert. Discurrens de constitutivo origi-
nalis n. 17. Supponit tanquam principium evi-
dens in genere moris, quod multa quae physice
extrinseca sunt, aut jam præterierint, reputari
tamen possint ut quid intrinsecum, & actu pre-
fens, absolute dici proprium. sic quando
verbis contumeliosis afficitur quis, etiam si illa
nihil physicum transfuderint in contumelia-
tum, dicitur contraxisse infamiam, etiam pro-
sequenti tempore. quid enim communis quam
honorem tanquam aliquid intrinsecum & pro-
prium sibi reputare? Quod ultius in hoc funda-
tatur: quia aliquando res extrinseca physice
eodem modo operantur, ac si esset physice in-
trinseca, consequenter et ipso, quod voluntates
nostræ fuerint transfusæ in voluntatem Adami,
reputatur moraliter voluntas Adami, ac
si nostra. Quando autem Trident. ait, Origina-
le esse unicuique proprium noluit illud esse magis
proprium, quam veniale habitualiter perma-
nens, quod non privat gratiam, sed tantum infert,
quod sit commissum, & moraliter duret. Un-
de jam pro explicanda proprietate originalis,
non erit necesse recurrere ad privationes intrin-
secas, sed per moralem inhaesione in rei intrinse-
ce melius id explicatur. *Hac Explicatio*

NON SATISFACIT. Quia rationem illam
proprii & rationem sequentis moralis inhaesio-
nis infundat huic principio, quod est nostras vo-
luntates esse moraliter transfusas in Adamum,
de quo ipso queritur quid est moraliter trans-
fundi. Tum quia. Aliud est querere, An actio
mihi extrinseca, & peccatum alienum possit
eundem effectum præstare, quem præstat mea
actio, de hoc enim non est difficultas: Cur
enim non potuisset Deus dicere: si peccaveris,
& a te & a posterioris facies auferri gratiam. Sed
hoc non explicatur quomodo aliena actio, in
ordine ad merendum vel demerendum possit
esse mea ut dicatur mihi propria. Tum quia.
Concedo verba contumeliosa auferre hono-
rem, qui est extrinsecus, & tamen se habet quasi
qualitas moralis intrinseca. Sed si ego non man-
davi, non consului, non extiti, quando aliud dis-
honorabatur, quomodo illius dishonoratio
sum causa, estq; mihi propria illa dishonoratio?
quod item veniale imputetur mihi, facile con-
cipitur: quia præcessit physice. quid autem
meum physicē præcessit dum committebatur
originalē?

EXPLICANT 4. alii apud eundem Arriaga.
Quod Deus voluerit dare Adamo gratiam per
modum proprietatis naturæ sine ullo pacto de
trans-

LO
s. R.
et Z.

Tractatus II.

72

transfusione ejusdem in posteros, quæ proprietas est amissa in Adamo sicut nobilitatem Parentis amittunt filii Patre infamiam contrahente. Addunt ratione continentia physica posterorum in Adamo illos peccasse in ipso, inferuntque ulterius nullum de potentia absoluta posse contineri in alio ad peccandum, nisi sit ab illo nasciturus. inferuntque, ratione continentia physica, quemlibet parentem esse caput posterorum, consequenter peccatum parentis sufficere ut posit imputari filii. *Hec Explicatio*

NON SATISFACIT 1. Tum quia, quod dicitur dandam fuisse illis gratiam per modum proprietatis naturalis, vel isto sensu dicitur, quod jam illis esset debita tanquam proprietas naturalis. & hoc non: quia hoc ipso non esset. Gratia illa supernaturalis, utpote debita: universaliter enim asumitur cum Aug. Gratia non esset, si debita esset. Sicutem hoc sensu dicatur futura fuisse gratia proprietatis naturalis: quia unusquisque esset nasciturus cum gratia; propositio est vera sed non explicatur intentum, quomodo scil. originale sit unicuique proprium, quid sit voluntates nostras transfundi? &c. aliud enim est dicere quod gratia fuisse et propagationi illi adjuncta, & aliud quomodo amissio illius gratiae sit voluntaria, & proprium peccatum uniuscujusque ex posteris. Tum quia. Potuisset Adam esse caput physicum, & non esse caput morale, nec fundare hoc, ut in posterum datur gratia per modum naturæ, quæ enim in hoc implicantia? Ergo in aliud principium referri debet quod sit caput morale, & non in hoc quod fuerit caput nostrum physicè. Supponuntq; ordinarii Theologi, si alio peccato peccasset Adam, non fuisse secuturum originale. Ergo supponunt solam continentiam physicam non salvare originale. Tum quia, nascimur ex parentibus in quibus continemur physicè, & tamen non maculamur peccatis eorum: neque enim filius portat iniquitatem Patris. Ergo apparet solam continentiam physicam non fundare originale. & si connaturalis est, ut inficiamur peccatis parentum, facit Deus contra naturam peccatorum, quod peccata Parentum non inficiant posteros, quod durum videtur.

NON SATISFACIT 2. ex Arr. quia hoc quod est dari gratiam per modum, proprietatis naturæ debet provenire à singulari Dei voluntate: Nam gratia semel data, non apparet quia in aliud transire possit: neque enim transit à subiecto in subjectum, neque per semen est sui diffusiva physicè. Ergo debet intercedere patrum saltem implicitum, quod negabatur.

NON SATISFACIT 3. Quia continentia physica est ad hoc impetrinens, tamen enim Setus continet physicè Adamum, utpote qui illum generate potuisset; quam Setum Adamus. quod autem id de facto non fuerit factum, non immutat veram continentiam physicam.

EXPLICAT 5. Vasq. d. 133. c. 2. Eo ipso quod Deus fecerit Decretum de danda gratia Adamo, si non peccaret, ejusque posteris, sine illo majori pacto contrahimus originale. *Hec Explicatio*

NON SATISFACIT. Quia non salvat verba Trident. Ostendit enim quomodo caremus gratiæ, sed non ostendit quomodo hoc peccatum sit proprium posterorum: poterat enim peccatum Adami esse conditio sine qua non ablutionis gratia, quin intercederet tunc peccatum proprium posterorum in capite; ad eum modum quo filii parentis infamis in peccatum parentis privantur nobilitate; neque tamen dicuntur hinc propriè filii in parente peccare, quod pluribus urget Arriaga.

Attigit hanc difficultatem S. Thomas hic. q. 81. a. r. dicitque quod motus membrorum propriè & verè reputantur peccatum, quando imperantur à capite, ita moraliter peccatum Adami est propriè nostrum, eo quod Adam fuerit caput nostrum. *Hec Explicatio ut sonat accepta*,

NON SATISFACIT. Quia inchoat nonnulli explicationem, quod scilicet Adamus sit caput posterum morale. restat autem querere, quid sit istud caput morale, nec de hoc voluit discurrere S. Th. Tum quia. Duplex potest series actionum hic cogitari in primis comparando motus membrorum ad caput. secundò, motus capitis ad membra. circa primum, motus membrorum imputantur capiti tanquam directive, & imperanti, & de hoc in praesenti non est difficultas: cum actiones nostræ non imputentur Adamo. quod attinet ad secundam comparationem, nunquam motus capitis membris imputantur si illa se non moveant. Unde restabit explicandum, quomodo hic motus capitis imputetur membris. Tum quia. non apparetvis hujus rationis. Motus membrorum imperantur capiti. Ergo & motus Adami tanquam capitis est motus proprius membrorum. erit ergo penitus investiganda mens S. Thomæ.

DIFFICULTAS II.

Explicatur ista continentia voluntatum.

PRÆMITTO 1. *Peccatum originale non possesse peccatum proprium posterorum physicè.*

RATIO. Cum enim non existent posteri physicè, quomodo peccarunt physicè: debet ergo esse proprium moraliter: quia non est jam alius proprietatis modus. Quæ ipsa proprietas moralis quomodo explicari debet.

PRÆMITTO 2. *Quod non debeat explicari recurrendo ad scientiam conditionatam.* quod Deus præviderit v. g. posteros etiam comeltrus fuisse veritum fructum: Nam non est ratio, Cur debent dici ita peccasse, quin etiam debet

R. P.
THE M
Zianow
Bim. A
D.

deberent dici non peccasse in alia & alia circumstantia. Rursus. Cum non sit impleta conditionis, quomodo conditionata prævisione potest facere illud peccatum esse proprium parvorum. Et sicut non datur impenitentia finalis S. Petri, quamvis illa etiam in alia circumstantia fuerit prævisa; sic nec deberet dari peccatum proprium posterorum: quia conditio conditionis non est in illis impleta, quam conditionem requirit Deus in illis verbis, Quâcunq; die comederis. Deniq; ex conditionata prævisione non potest sequi absolutum meritum, veldemeritum, nisi quis semi-pelagianis fare vellet; est autem absolute, in nobis peccatum originale.

PRÆMITTO 3. *Ut aliquid sit alicui proprium moraliter in ordine ad aliquid agendum debet esse alicui proprium physicè, per derivationem autem moraliter alteri competere, id probat Inducio & ita si quis mandet occisionem Pauli faciendam à famulo, physicè occisio dependet à famulo, per derivationem moralam pendet à Domino. Cujus anterior Ratio est. Quia omnes moralitates (tales de quibus huc) cum non sint meræ fictiones, debent fundari supra aliquid reale, & physicum.*

Porro quando aliquid est uni proprium physicè per derivationem autem moralam alteri competens, tripliciter id potest fieri. *In primis*: ex positione alicuius physici, quod non causat quidem immediatè physicè, & in se, causat tamen effectum mediate moraliter, & in alio, & ita moraliter absens venator muscipulâ capit avem, fitq; tunc derivatio captura in ipsum met venatorem. Ejus rationis derivatio non poterat reperi in originali: neque enim posteri posuerunt quidquam in quo mediatè agerent. *Secondo*: quod est alicui proprium physicè potest esse alteri proprium per derivationem moralam ratione pacti. Exempli hujus adserenda sunt. Pacifcor tecum, ut si volueris glebam colere meam, fructibusq; ejus gaudere, etiam tui filii jus habeant terræ, & participabunt translationem dominii à me facti in illa bona: quod si tu nolueris, nec illi participabunt. En volitio terræ colenda est propria physicè & moraliter patri, moraliter autem derivatur & fit propria etiam filiorum, idemque dicendum de ipsam terra. Item, pacifcitur Respublica cum persona certa, si tu acceperis nostrum imperium gubernandum, filii tui tibi succedent, acceptatio est propria physicè primi Regis, per moralam autem derivatione-

nem sit proprium Regnum etiam filiorum; ita ut non tantum primus sit Rex per proprietatem, sed etiam unusquisque filius est Rex per proprietatem. & sicut est quidem in potestate filii exuere se proprietate ratione pacti se concernente, dicereque, Ego sum invitus: non tamen est in potestate, quod non fuerit unquam illi proprium illud bonum. Ita & in potestate posterorum v.g. Adæ ad usum rationis venientium vel per se vel per alios (ut contingit in Baptismo infantum) auferre illud originale, non tamen facere ne fuerit unquam illis proprium, & sic de aliis similibus instantiis. Unde si talis moralitas facit alteri aliquid proprium moraliter, faciet & peccatum proprium moraliter, cur enim requireret majorem proprietatis moralitatem? Est autem ipsum pactum à dominio distinctum: quia dominum dicit fac, impero facias, gravatque alium, non verò se. Jam autem pactum dicit facias si, vole si, gravatque etiam ipsum paciscentem. His præmissis

EXPLICATUR. *Quomodo sit peccatum originale nobis proprium?* Peccatum originale non potest nobis esse proprium physicè, ut dictum Præmis. 1. nec proprium ratione præcogniti alicuius consensus nostri conditionati de comedendo cum Adamo, vel consentiendo illi ut dictum Præmis. 2. Sed est proprium moraliter, ita ut sit proprium physicè & moraliter Adamo, nobis autem non nisi ratione pacti facti cum Adamo, ut si ille non peccaret, non censeremur nos peccasse, adeoque nec amissimus originalem Justitiam, ut dictum Præmis. 3.

IN IDEM RECIDET. Proprium de ratione sua generica dicit possessionem alicuius & attinentiam ad hunc vel illum, & ita si sit attinentia prædicati, quæ prædicatum est, erit proprium Logicè; si sit attinentia perfectionis quæ talis, erit proprium vel physicè vel Metaphysicè. Sisit attinentia moralis, erit proprium moraliter. Et quia originale peccatum dicit attinentiam physicam ad Adamum, tanquam actio illius physica, dicit tamen etiam attinentiam moralem (in Adam ehim omnes peccavimus) ad posteros illius, fit, ut peccatum Adami sit proprium peccatum posterorum proprietate defumibili ex vi, ut dixi, pacti

Restat explicandum quid sit nostras voluntates sive trans fusas in voluntatem Adami, ei alligatas, contentasque in capite? quod ut explicetur

PRÆMITTO 1. *Persona cum quæ sit pactum in illo ordine est caput.* Et ita caput servitatis est primus se subdens. Caput regalitatis primus assumptus in Regem. Unde cum etiam Adam sit primus cum quo est factum pactum, dicetur caput. Quod ipsum ut explicetur.

PRÆMITTO 2. *Adamum esse caput nostrum morale, & in Adamo esse nostras trans fusas vo-*

(G) lunata-

LO
s. R.
et Z.

Tractatus III.

74

luntates. Si spectetur secundum objecta, quae in re importantur, in idem recidit: Nam ratio capitum importat Adamum & posteriorum voluntates moraliter acceptas, transfusio etiam importat easdem voluntates & Adamum, utrobius eum interventione pacti, à parte Dei; ad eum modum quo Paternitas & Filiatio in re eadem objecta importat; nempe entitatem Filii & Patris, utrobius interventione ratione fundandi hoc est, generatione. Universaliterque quorum unum dicitur in recto, & aliud in obliquo, possunt habere commutationem importationis idem semper importando in re, licet alius & alius denominationem formaliter inferendo. idque ex eo, quia in re illud rectum & illud obliquum, sunt in re objecta eadem importata, adeoque semper eadem.

PRÆMITTO 3. *Esse caput, & esse transfusas voluntates moraliter differunt formalitatibus:* quia alia est formalitas continentis, & alia contenti: Caput autem est per modum continentis, voluntates autem sunt per modum contenti.

PRÆMITTO 4. *Quod ratio capitum, seu continentis nostras voluntates in ordine ad merendum vel demerendum, non possit esse physica;* quia voluntates nostræ non exstiterunt physicè pecante Adamo, superest ergo continentia, transfusio, alligatioq; moralis.

PRÆMITTO 5. *Ipsam transfusionem posse concipi proportionatè ad alias transfusiones morales.* ut cum v. g. transfunditur jus in Petrum bonorum, quibus gavisuri etiam successores. qua transfusio in re nihil importat, nisi pactum unius ab una parte de jure ad aliquid dando; ita ut in paciente consurgat debitum satisfaciendi, casu quo impleatur conditio in pacto positæ, & in eo cum quo sit pactum, consurgit jus ad bonum promissum, sed cum debito satisfaciendi illi conditioni in pacto positæ; ita ut si satisfaciat, sit gravatus pacientem ad ponendum bonum pacto promissum, & si non impleat conditionem, gravabitur ille cum quo sit pactum, simulque posteri, carentia boni pacto admissi.

PRÆMITTO 6. *Ipsum pactum dupli ratione fieri posst.* In primis: Ut pactum per se & directè cadat non nisi in unum, promissioq; illi non nisi alliget pacientem, licet conditionem eiusdem sint secuturi etiam posteri. Secundo modo potest fieri pactum, ut pactum fiat cum uno tanquam habente quendam excellentiæ modum, sed etiam faciendo pactum directè & per se etiam cum aliis v. g. posteris. Si prior modo fiat pactum, posteri habebunt se non nisi per modum sequelæ, appendicis, & annexi; si autem fiat posteriori modo, licet cum excellentia respectu unius, utriusque conveniet jus, uterque censebitur aliquid velle, vel nolle moraliter.

PRÆMITTO 7. *Hos predictos modos pacientis esse longe distinctos.* Ostendit hoc inducito: quia in moralibus, aliud est præstare Juramentum Regi in gratiam Regni, & aliud præstare Juramentum Regi & Regno. Unde in Regnis electivis juramentum præstatur & Regi & Regno: Nam hoc posterius juramentum inducit specialem obligationem: Regi ac Regno, in priori autem juramento non inducitur specialis obligatio per se respectu Regni. Aliud etiam est, promittere aliquid Duci exercituum in gratiam militum, & aliud promittere Duci, & militibus. Diversitas hujus modi pacienti vel exinde etiam colligi potest: quia si pactum cadat non nisi in unum, cuius conditio secuturi posteri; si dicant posteri, promisisti hoc nobis, replicare posset promisisti: Stare quidem debo promisso, sed non vobis hoc promisi, sed illi quem proximè concernebat meum pactum. Denique cum formalitas perse, & formalitas sequentis, sint formalitas distinctæ, etiam pactum cum utroque per se factum, & pactum cum uno perse & illustratione sequelæ factum, distinctum erit. Quo autem modo fiat pactum, priorine, an posteriori modo, colligi debet ex rotula pacti, vel ex aliis, de quibus certò constat, concernentibus illud pactum, taliq; pacto positivo si posteris negetur promissum, dicere possunt injuriamur. si autem non facerent satis pacto in capite per se inclusi, dicere posset pacientis, non fecisti in capite.

Unde jam ADDO. Si fiat pactum hoc modo ut cadat & in caput & in posteris per se, licet cum gradu excellentiæ respectu unius, tunc non solum caput censebitur facere, sed & membra. Ratio. Tum quia. Promissum pacientis cadit per se & in caput & in posteris. Ergo etiam si non impleatur conditio pacto appulsa censebitur illam non impletam non solum caput, sed & posteri in capite; in capite, inquam, quia necdum existunt. Prob. Conseq. Non enim debet esse deterior conditio pacientis, quam eorum cum quibus sit pactum. Ergo si pacientis se obligat capiti, & in capite posteris, & caput, & posteri in capite dicentur non servare pactum. Tum quia. Si pacientis non fecit promissio dicere posset posteri, promisisti hoc nostro capiti & nobis in capite. Ergo etiam pacientis dicere poterit, si non impleatur conditio pacti, non fecisti hoc in capite. Tum quia. Illi censebuntur facere, vel non facere, cum quibus sit pactum: solum enim facere vel non facere in ordine ad præstitutam rem per pactum, ad eos spectat, ad quos spectat pactum. Ergo cum per se sit factum etiam cum posteris, etiam illi censebuntur non fecisse in capite His *Premissis.*

EXPLICATUR Modus. *Quid sit nostras voluntates transfusas fuisse?* Adam erat cum quo fiebat pactum de danda vel neganda Justitia o-

R. P.
THE M.
ZIANOW
Tbit. A
D. S.

riginali, idque cum gradu exēllentiaē, eō quōd existeret tanquam primus ex quo reliqui propagandifuerunt. Hinc ille fuit Caput in hoc ordine secundūm dicta Præm. 1. Esse autem Adamum caput, & esse voluntates nostras in illo contentas, in re eadem objecta importat, ut dictum Præm. 2. differunt tamen hæc formaliter, ut dictum Præm. 3. & quia hæc transfiguratio non poterat esse physica, ut dictum Præm. 4. debuit esse moralis, stans in hoc: quia Deus pater est pro sua parte de Justitia originali danda vel neganda, casti quo non peccaretur, vel peccaretur, ut dictum Præm. 5. faciendo paētūm cadens non tantum in Adamum per se, sed & in posteris, ut dictum Præm. 6. Ratione cujus patrīpē se in utrumque cadentis, ita est non posse a conditio paēti, ut non tantum dici possit Adam non fecisse, sed & nos in Adamo. ut dictum Præm. 7. & in Addito.

PROBatur Bonitas Explicationis. Quia quæ explicatio ostendit quid sit transfiguratio voluntatum nostrarum. quid sit non solum peccasse Adamum, sed & nos in Adamo. & quomodo originale sit nobis proprium. illa explicatio est legitima hæc enim non nisi in præsenti penitanda. Sed prædicta Explicatio totum hoc habet. Ergo. Deinde eadem explicatio fundatur in sacra Scriptura. Oſeā 6. v. 7. Ipsi autem sicut Adam transgressi sunt paētūm meum. Gen. 17. v. 14. dicitur: Maſculus incircumcisus delendus de populo: quia paētūm Dei irritum fecit. Quæ licet aliqui Doctores interpretentur, de non servata Lege Mosaica; bene tamen etiam de paēto, de quo hinc, intelligi possunt, secundum Hieronymum, in dictum Locum.

Solvuntur Objectiones.

DICES 1. Tota hæc explicatio fundatur in hoc, quōd Deus fecerit paētūm cum Adamo, & in illo cum posteris. Sed hoc paētūm non datur, vel si datur, erat tantum de ipso Adamo.

RESPONDETUR. Quōd detur hoc paētūm. Admittunt, inquit Oviedo, omnes ferē Doctores, et si Vasq. non nihil dubitet d. 133. c. 1. n. 3. videturque hoc exigere suavis gubernatio divina, supponuntque PP. gravitatem peccati ipsius Adami ex documento peccati, quæ aggravatio nulla esset simpliciter, si non novisſet Adamus de hoc paēto. Verbaque ipsius Scripturæ indicant hoc, omnes in Adam peccaverunt, quæ verba non possunt rigorose accipi ad ostendendum, quōd non solum caput, sed & nos in capite peccaverimus, nisi ponatur paētūm. ut colligitur ex dictis supra. Sed fuitne necessarius indipensabiliter consensus Adami, ut consentiret esse caput? Quōd non fuerit necessarius consensus, dat rationem Oviedo: quia scilicet sicut independenter à posterorum voluntatibus facta est illa transfiguratio voluntatum; ita fieri potuit inde-

pendenter à consensu ipsius Adami. Sed Disparitas est: quia non gaudebant tunc libertate posteri, gaudebat Adamus. Quōd autem adducit, Potestates publicas etiam invitis dicere leges, ut sunt v. g. Tutores, id in præsenti non convincit: quia leges non attendunt ad salvandam libertatem subditorum, attendit Deus. Melius ergo potius hoc inde probaretur: quia nulla necessitas hujus consensus. posset enim pacificens dicere, denegabo Patri & filiis Gubernaturam, vel dabo, si hoc vel illud fecerint vel non fecerint. & sicut ad rationem incurriende pœna non est necesse gravitati illius pœnae consentire: ita nec paēto.

DICES 2. In oppositum esse aliquas Paritates.

Prima Paritas est. Non potest adulitus peccare in alio tanquam in capite. Ergo nec potuerunt posteri peccare in Adamo.

RESPONDETUR. Circa Antecedens divisos esse Autores. Nam videtur illud supponere Suar. Vasq. Sal. Cathar. apud Ovied. citat. n. 18. Negant illud Gran. Zumel. Azor. Curiel. probabiliusque putat Oviedo ex mente August. in Ps. 84: *Ea peccata Parentum, inquit, non pertinent ad filios, quæ faciunt parentes natis filiis.* Circa hanc difficultatem, ita discurrere possumus. Quōd in ordine ad amissionem gratiæ, absolute loquendo, etiam adulitus contineri possit in alio tanquam in capite: non enim implicat tale decretum: si iste peccaverit, omnibus hominibus auferam qualitatem gratiæ saltem sub formalitate insignis hujus qualitatis. Quod autem ad hoc attinet, an scilicet adulitus in ordine ad peccandum possit constitui in alio tanquam in capite, de hoc sic dici potest. quōd si intelligatur aliquis actu, vel habitu conversus ad Deum, non posset dici in voluntate aliena aversus eādem proprietate & paritate, quā infantes. Ratio. Quianullum supponitur esse principium intrinsecum, è contra convertens actu vel habitu infantes. supponit autem tale principium in adultis, vi cuius non æqualiter se habent, adulitus & parvuli. Cæterum quia per nos non appetet clara implicantia, quare non possint secum stare peccatum & Gratia, secundum dictam Pœnitentia. Item quare secum stare non possint actus aversionis à Deo, eum actu conversionis. secundūm dicta inibi, & in Animasticis, fit ut etiam stare secum possint averti in capite, & conversione in se, secundūm diversos respectus. Quod si non supponatur adulitus actu vel habitu conversus ad Deum, æqualiter se habebunt parvulus & adulitus: quia neuter habebit principium proprium intrinsecum opponibile aversioni à Deo. sed erit disparitas, non nisi in potentia proxima & expedita aduliti gratiæ Dei adjuti ad habituonem illius principii, quam potentiam proximam non habet infans. Sed hæc ratio non appetet, quo-

(G) 2 in modo

LOD
us Ki
et Z:

modo impeditat, ne adulterus constituantur in alio tanquam in capite.

Secunda Paritas est. Per nos in materia de Penitentia, non potest quisquam justificari iustificatione, quā dicatur conversus ad Deum, sine proprio actū. Ergo nec potest dejustificari dejustificatione, quā dicatur aversus à Deo, sine proprio actū.

RESPONDETUR. Antecedens procedere de Justificatione physice accepta: & Consequens procedit de Justificatione moraliter accepta, non negavimus autem posse aliquem justificari moraliter sine proprio actū, licet non posse justificari physice, idque ex titulo denominationis à vitalitate oriundae.

Tertia Paritas est. Non potest quisquam reddi sanctus sanctitate alienā. Ergo neque reddi peccator per alterius actū.

RESPONDETUR. Per nostrum moraliter actum in capite reddimur peccatores, & non tantum per alterius. Arriaga etiam ex mente Vafq. d. 51. n. 31. Negat Antecedens, de facto que etiam natura humana redditur sancta sanctitate Verbi increatā.

Quarta Paritas. Non potest reddi aliquis moraliter albus physice alius albedine. Ergo nec poterit reddi peccator alieno physico peccato.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia albedo praeceps spectata non est de linea moris, quomodo ergo moraliter dealbit. nec est fundamentum, ratione cuius possit quis dici moraliter albus. Jam autem peccatum est de genere moris, & aliundē constat, actionem alius physice posse esse albus moraliter propriam.

Quinta Paritas. Non potest voluntas bruti constitui in homine tanquam in capite. Ergo nec voluntates posteriorum.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia tota ratio constitutionis in capite ultimō referatur in pactum, quod est pactum de linea moris, ipsique posteri, ex titulo intellectualis sunt capaces moralitatis, brutum autem non est capax pacti: pactum enim est inter entia intellectualia, nec capax est imputationis moralis, abusivē tamen possunt constitui in capite in ordine ad aliquid, v. g. si non peccaverit Adam obedient illi bestiæ.

DICES 3. In oppositum esse Auctoritatem S. Pauli ad Rom. 5. v. 19. Sicut per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi, ita per unius obedientiam justi multi constituentur. Sed obedientia physice Christi non eramus moraliter obedientes. Ergo nec moraliter peccantes in Adamo.

RESPONDERI posset. Negando Minorem, modò non sit aliunde impedimentum peccati mortalis, illa obedientia in Christo posset dici, quod nobis conveniat. Deinde hoc solūm vo-

luit Apost. quod ita Christus est caput influens iustitiam, sicut etiam rationem capitum habet Adamus in ordine ad dejustificationem.

COLLIGITUR inde, quod peccatum originale sit peccatum ab Adamo physicè & moraliter, à nobis in illo moraliter commissum. Quod ipsum ut distinctius explicetur, sit

DIFFICULTAS III.

Explicatur Essentia originalis.

EXPLICAT 1. Catharinus & Pighius. Quod originale nihil aliud sit, quam peccatum primi parentis, quod imputatione, & per extrinsecam denominationem posteris imputatur. Hac explicatio, si ut sonat, accipiatur, opponit se Trident. Quod expressè docet sess. 3. can. 3. citato, Peccatum originale inesse unicuique proprium, & sess. 6. cap. 3. Propagatos ex Adamo propriam iustitiam contrahere. Non ergo contrahimus illam per denominationem extrinsecam.

EXPLICANT 2. non pauci cum Durando. Quod originale pro materiali dicat ipsam concupiscentiam carnis, pro formalis, modum quendam qui est reatus, & obligatio ad poenam, putatque Vafq. & Bellarmin. quod in hac sententia fuerit S. August. *Hec Explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia. Non est conformis Trid. quod significat originale sine ullo addito auferri Baptismo, & tamen non auferetur concupiscentia. aufereturque nonnulli cum addito originale, hoc est, ratione sui formalis. Tum quia. Materiale originale quod substantiam non debuit esse ante originale, sed hoc materiale fuit ante ipsum originale; quianihil aliud est quam vis inclinativa ad delectabile. Tum quia. Essentia rerum non rebus explicantur suis effectibus. Jam autem reatus est effectus, & quid consequens originale, sicut & concupiscentia. Aug. nihil plus vult, quam quod originale stet in reatu, non quomodocunque sed reatu culpe.

EXPLICANT 3. alii. Quod originale sit iacentia Justitiae originalis, nomine illius intelligendo qualitatem quandam impeditivam sensualem potentiam, ut docuit Scot. Cord. Maj. Gabr. quos vide apud Vafq. d. 132. c. 7. licet aliqui hanc iustitiam sumant pro gratia sanctificante. *Hec Explicatio*

NON SATISFACIT. Quia immiteris sic explicata Justitia originalis ponitur esse qualitas, multiplicansque entia sine necessitate & auctoritate sacra. nam impeditio illa potest bene referri in externam Dei protectionem, in negationem concursus ad sensuales motus independenter ab imperio voluntatis.

EXPLI-

R. P.
THE M.
zianow
Tom. I.
ID.

Ad explicandam Essentiam Peccati originalis.

EXPLICANT 4. alii. Quod originale sit ipsa carentia gratiae sanctorum. Contra hanc sententiam sunt argumenta, quibus in materia de Pœnitentia probatum, habituale peccatum non stare in privatione gratiae. sed iniuper.

NON SATIS FACIT. Tum quia. In illo stat peccatum propriè, quod pro ultima ratione ad fieri potest, quare aliquis sit peccator: formales enim rationes in aliquo genere sunt rationes ultimæ. sed missio gratiae non potest reddi pro ultima ratione, quare aliquis sit peccator originaliter. Si enim queratur, estne hic infans non baptisatus peccator. respondebitur Affirmative, si queratur, quare est peccator, respondebitur, quia non est in gratia originali. restat querere, quare non sit in gratia originali à parte sua? & hoc quod adseretur pro ratione, si sit legitimum, erit quæsitum formale originalis.

Tum quia. Omne peccatum ex genere suo dicit motum animi vel in se vel in alio, & tamen præcisa gratiae sublatio, hoc non dicit. Tum quia. Originale peccatum, cum proprio aequali, convenient in ratione carentia gratiae, & non convenient in ratione talis peccati. Ergo originale solâ privatione gratiae stare non potest formalitasque legitima distinctiva originalis à proprio, possumus formalisabit Originale. Tum quia. Ut urget Oviedo, Privatio gratiae vel est peccatum, quatenus debebat eam pueris conferre: & hoc non. quia Deus debuit eam conferre, casu quo Adamus non peccaret. Ergo destruita illa conditione, jam non manet debitum. Ergo nec originale. siquidem illud stat in hoc debito: & cùm hoc debitum sit in Deo, peccatum autem non sit in Deo, peccatum non est illud debitum. Vel privatio gratiae est peccatum in quantum ipsi posteri debebant illum translatam habere ab Adamo. & hoc non. quia nemo dicitur peccare propter transgressionem obligationis alienæ, quam implere ipsi non incumbit. Non etiam privatio gratiae est peccatum, in quantum ipsi posteri debebant eam habere: quia debuerunt ponere causam ne haberent gratiam. & hæc potius causa erit quæsumus originalis constitutivum, ad quam tanquam effectus consequtatur privatio gratiae.

Quamvis autem peccatum realiter loquendus mors animæ, stans in expulsione vitæ quæ est gratia, negatur tamen primò constitui formalitate mortis. Unde etiam per baptismum afferunt quidem negatio gratiae, primò tamē per se non tollitur negatio gratiae, sed aversio facta à Deo in capite. Concedimus quidem, quod sic ut peccatum actualē stat in privatione rectitudinis actualis debitæ, ita & habituale in privatione habitus debitæ, sed nomine ejus non intelligitur primò per se gratia, sed intelligitur perseverantia moralis in actu debito inesse, quæ perseverantia pertinet ad habitum.

PRÆMITTO 1. Distinctas has esse propositiones, Pecavimus Adam, qui fuit Caput nostrum, & Pecavimus in Adamo tanquam in Capite. ad eum modum quo distinctæ sunt hæc propositiones, Fecit hoc Paulus qui est Tutor Andreæ, & Fecit hoc Andreas in suo Tute. Et certè prior propositio non infert ullam veram actionem posterorum, infert secunda. poteratque ratio capitinis materialiter se habere. Unde potuisse peccare Adamus alio peccato, quo nos non peccâsemus, & tamen vera fuisset propositio, quod peccaverit Adam qui est caput nostrum.

PRÆMITTO 2. Quod originale debeat concipi hoc posteriori modo.

RATIO. Tum quia. Trident. appellat hoc peccatum unicuique proprium, quæ proprietas magis elucet, si dicamur hoc secundo modo peccare. Cùm ratio capitinis ex vi terminorum non excludat, quominus materialiter capi possit. Tum quia. Sacra Scriptura hæc potius phrasit utitur. In uno, inquit, omnes peccaverunt. Consonat huic phrasi Aug. lib. 3. de Peccatorum meritis cap. 7. nec sic dicitur esse aliena peccata, tanquam ad parvulos non pertineant, siquidem in Adam omnes sunt peccaverunt. & Epist. 23. ad Bonifacium: Traxit ergo reatum: quia unus erat cum illo & in illo à quo traxit, quod quando traxit admissum est. Tum quia. Peccatum ab eo causatur qui peccat. Cum ergo & nos peccaverimus originaliter, & nos illud causavimus: matrimoniumq; non dicitur Legatus contrahere rigorosè, sed is cuius est Legatus.

PRÆMITTO 3. Quid sit istud peccatum quod nos commisimus in Capite physice, & quid moraliter? Physice est peccatum Adami, tanquam capitinis circumstantionatum secuturā infectione posteriorum, casu quo poneretur peccatum. Moraliter autem istud peccatum est, in quantum ratione continentia moralis in Adamo posita est à nobis moraliter transgressio Legis, quæ continentia, jam est suprà explicata. Ex quibus præmissis

EXPLICATUR Essentia originalis. Quod scilicet non tantum stet in hoc, quod peccaverit Adam, qui fuit caput nostrum. ut dixi Præm. 1. sed etiam peccavimus, nos ut dixi præmissio 2. ita tamen, ut peccatum illud physice stet in actu solo physico Adami circumstantionato secuturā infectione posteriorum, ut dixi Præm. 3. quod tamen moraliter sit nostrum titulo continentia in capite. de qua suprà.

Sub finem addenda sunt verba Arriaga. Quidquid huic Declarationi deest, suppleri debet à Fide, facileque evaderet aliquis dicendo, quod illud peccatum sit proprium parvulorum,

(G) 3 licet

LOU
Ski
et Z.

licet non sciamus modum, quo sit proprium, quia illum nec revelatio, nec Auctoritas PP. describit. Imò Bellarm. lib. 5. de Amis. Grat. cap. 10. censet in infantibus non reperi peccatum, in quantum illud dicit actionem, sed in quantum dicit reatum & maculam. quæ sunt effectus potius peccati, transunte peccato, manentes.

De Pœnis originalis, consule Arriaga d. 52. Oviedo Contr. 9. p. 12. fusiùs Salaz. tr. 13. d. 11. f. 6. An infantes non baptisati sint pœnâ sensu puniendi, dictum alibi. probabileque hoc putat. Driedo. Albert. Hubertinus & Gregor. defendit, licet non resolvat. Qui illis negant pœnam sensu, docent illos tristitia levi afficiendos, ex carentia visionis. talis est Bellarm. Valent. Palat. Tann. nullâ afficiendos docet Vafq. Azor, & ante illos Niss. & S. Th. Alii tribuunt illis naturalem Beatitudinem post hanc vitam, alii negant, propter Auctoritatem Conc. Africani. cap. 72. ut habetur Tomo 1. Concil. Stante tamen hæc Auctoritate, Suar. & Oviedo tribuunt illis notitiam naturalem de Deo, & ejus amorem naturalem. Salmeron docet, hanc terram habitaturos, quod etiam docuit Cathar. vocatq; hanc sententiam piam & probabilem Suar. sed improbabilem illam appellat Pineda. locum autem tenebrosum prope infernum, tribuit illis Abulensis, & Sotus, locum subterraneum cum luce, Arriaga citatus.

COLLIGES. Peccatum originale spectari posse physicè & moraliter. Physicè dicit Actum peccaminofum Adami circumstantionatum infectione posterorum. moraliter autem, dicit actionem peccaminosam, moraliter commissam à nobis, tanquam contentis in Capite.

QUÆSTIO III.

De aliis Divisionibus Peccati.

PERstringo hæc divisionem peccatorum, in quantum illa sumunt speciem ex objectis & virtutibus quibus opponuntur: indubè enim ipsa objecta, & virtutes habent suas etiam divisiones. Circa distinctionem ex objectis.

ASSECO 1. *Ab objectis seu bonis quibus opponuntur peccata sumi distinctionem specificam.*

RATIO. Quia omne peccatum est voluntarium omne autem voluntarium specificatur ab objecto, ut Inductio ostendit, docetque S. Thom. hic q. 52. a. 1.

ASSECO 2. *Peccatum illud est gravius, quod privat meliori bono, seu objecto.*

RATIO. Tum quia. Peccatum est defectus seu carentia boni. Ergo majus est, quo bonum est majus quo privat: sicut enim se habet simpliciter ad simpliciter, ita majus ad majus. Tum quia. Unum peccatum est majus altero formaliter, ut fides & ratio docent: neque enim æquè

malum est mentiri ad ostentationem ingenii, atque odiisse Deum. Sed si peccatum non esset majus formaliter, quod privat meliori bono, unum non esset majus altero formaliter, quod ipsum probatur, quia majoritas peccati non potest defumi ex ipsa entitate peccati, cum nec ratio formalis peccati defumatur ab ipsa entitate peccati, non etiam defumeretur majoritas ex ipsa formalis carentia boni seu perfectionis, cum non esse non appareat, qui sit majus vel minus, cum sit et omni exclusione esse; inly autem omni, non datur majus & minus. Ergo sicut & ipsæ carentia in aliis materiis majoritatem sumunt ex termino quo privant, etiam peccatum sumit malitiam fornicalem ex bono quo privat. Tum quia. Quò majus est in aliquo jus, eò majus est & debitum illi respondens. Ergo cum in meliori bono, majus sit jus ad amari, major etiam erit obligatio ad amare in creatura rationali. Ergo si ponatur non Amor melioris boni, ponatur contra debitum majus. Ergo & erit majus peccatum, cum nomine majoris peccati veniat factum contra majus debitum. hoc autem majus debitum, versatur circa majus bonum.

ASSECO 3. *Diversitatem hanc non esse sumendam secundum conditionem specificam objecti, sed secundum moralem.* Hinc æquale est furanrem talero constantem, atque talerum; nisi forte physica distinctio diversam moralitatem fundet. & ita majus est v. g. furari militi pugnatio equum bonum, quam æquivalentem equo pecuniam.

Circa distinctionem ex virtutibus quibus opponuntur peccata.

ASSECO 1. *Peccata esse specie distinctas quæ ponuntur diversis virtutibus.*

RATIO. Tum quia. aliud per omnes est peccatum contra fidem, & aliud peccatum contra temperiam. Tum quia. Oppositio ad bonum diversum specie morali, adfert distinctionem specificam. Ergo & oppositio ad diversam actionem. Tum quia. Contrariorum eadem est ratio. Ergo si hæc virtus distinguitur specie ab hac virtute, etiam peccatum contra hanc virtutem erit distinctum à peccato contra aliam virtutem, eò quòd hæc diversitas sit adlatura notabilem alietatem.

ASSECO 2. *Peccata quæ opponuntur eadem virtuti, non hoc ipsò sunt ejusdem speciei.*

RATIO. Quia illa conditio virtutis potest sub se habere, alias specie distinctas honestates, ut etiam supra de liberalitate dictum. Ergo oppositio ad has honestates sub eadem virtute poterit esse specifica.

DICES 1. Prohibeat Deus hunc actum nolo me opponere ulli virtuti, si fiat hic actus, erit peccaminosus, utpote contra prohibitionem; & tamen nulli virtuti se opponet, cum importet non oppositionem virtuti.

RESPON-

R. P.
THOMAS
ZIANOW
Tom. I.
T. D.

RESPONDETUR. Deum non posse prohibere prædictum actum, quia id solum potest prohibere, quod si fiat, malum erit. si autem actus ille fiat, malus non erit. quia ex eo ipso quod importat, non vult se opponere virtuti subdendse prohibitioni, & tamen non subderet se prohibitioni. Ergo impossibile est illum prohiberi. Videantur in simili dicta de Actibus humanis.

DICES 2. Potest aliquis dicere, volo me opponere omni virtuti, & tamen hic actus non habebit malitiam v. g. homicidii.

RESPONDETUR. Illo actu, illas malitias

contrahendas, quæ erunt præcognitæ; potest autem non repræsentari homicidium, haberetque ille actus plures species materialiter, sed non plures diversæ speciales, nisi fortè illæ sint præcognitæ & volitæ, modo qui est requisitus.

DICES 3. Etiamsi nulla esset virtus, adhuc essent peccata. Ergo illa non desumunt speciem à virtutibus.

RESPONDETUR. Saltem ex suppositione desumunt specificationem ab oppositione virtutibus. Sicut ex suppositione auri, datur specificatio physica actionis ablativæ auri.

TRACTATUS III.

De reliquis Materiam de Peccatis concernentibus.

Paucæ supersunt, quæ alibi tractata non sint.

DISPUTATIO IV.

De Causis, subiecto, & Pœnis Peccati.

Ncipiemus à causis, de quibus secundum methodum Aristotelis, debuisse mus etiam tractare prius, quād de effectu, hoc est, de ipso peccato; cūm tamen de ipso peccato sit præmilla tractatio, sed non recendendum fuit a methodo communī, vel ob hoc ipsum, quia de Causis peccati, v. g. præcognitione, libertate, &c. jam alibi dictum.

QUÆSTIO I.

De Causis Peccati.

On hīc agetur de Causis peccati tenentibus ex parte ipsiusmet creaturæ rationalis, qualis est in homine rebellio passionum, libertas, habitus mali &c. Nam de his quæ in hac materia disputabilia sunt, alibi agitur. nec agetur de causis peccati, tenentibus ex parte ipsius Dæmonis. hæ autem primā divisione, duplices possunt esse. Primo extraneæ omnino, ut cūm extrinsecum aliquid objectum industriâ illius presentetur, quod est moraliter occasio mali. Secundo intraneæ, quod ipsum dupliciter facit, suggestione & commotione appetitus. Sugge-

stionis nomine, duo venire possunt. In primis, injectio cogitationis, qualem Aristoteles putavit proficiere à bona vel mala fortuna, Théologique illas appellant, quod sint in nobis sine nobis. Sed est difficultas, An injectio cogitationis ejusmodi sit intra Sphæram agendi Angelos concernentem. Si spectetur Auctoritas Patrum, & multæ illorum phrasæ, quibus dicunt, Angelos bonos nos dirigere, monere, consulere, &c. facile dari potest vis etiam dæmoni consultiva mali, adeoque vis suggestendi. Thomistæ male habet hic modus explicandi suggestiōnem: quia dicunt: Solius Dei esse in animam nostram illabi, citantq; pro hoc S. Thomam. Sed nomine illatus bene venire potest injectio cogitationis cum prævisione infallibili, & intentione infrustrabili, actu secuturi effectus, dirigendo scilicet infallibiliter. & hoc nulli competit, nisi soli Deo. Quamvis autem hæc ratio Thomistarum non evincat, habet hoc difficultatem, quod non appareat, quomodo vel coëfficiat, vel determinare possit nos dæmon ad ponendam hīc & nunc, hanc vel aliam, cogitatio-

(G) 4 nem?

LOL
sKi
et Z